

MOJ DOM

Glasilo Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani.

Izhaja mesečno dvakrat. - Uredništvo in upravištvo je v Salendrovi ulici št. 6. - Telefon št. 2283.
Oglase se računa po ceniku. - Tiska tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani. - Odgovorni urednik Ivan Frelih.

Štev. 2.

Ljubljana, 12. februarja 1930.

Leto X.

Poziv našim članom in naročnikom!

Zadnji številki »Mojega doma« smo priložili položnice v svrhu plačila članarine za ljubljanske in okoliške hišne posestnike, kakor tudi za naročnike »Mojega doma« izven Ljubljane. Kakor vsako leto, se je tudi letos takoj odzvalo vabilu nekaj ste naših vnetih članov in naročnikov ter nakazalo članarino, oziroma naročnino.

Velika večina ljubljanskih in okoliških hišnih posestnikov pa je, kakor navadno, prezrla naše prošnje za plačilo članarine, isto so storili tudi naročniki »Mojega doma«. Hišni posestniki računajo,

da bomo tudi letos morali od hiše do hiše, od člana do člana pobirati naraslo članarino in naročnino, ne pomislijo pa pri tem, s kolikimi stroški in kako zamudo časa je združeno tako pobiranje. Če bi ne dobili posestniki položnic, bi jih gotovo zahtevali; sedaj pa je ravno narobe. Tudi naj vpoštevajo hišni posestniki, da imamo ogromno posla v pisarni in da bi dotični čas porabili koristneje za hišne posestnike.

Vsa društva zahtevajo plačilo članarine takoj v začetku novega leta, časopisi

pa se takoj naročnikom vstavijo, če ne poravnajo naročnine vsaj v enem mesecu. Mi pa naj čakamo celo leto in vzdržujemo organizacijo! Kakor hišni posestniki ne morejo trpeti nerednega plačevanja najemnin, tako smo tudi mi upravičeni zahtevati pravočasno plačilo! Naši člani in naročniki naj blagovolijo ta naš poziv v lastnem interesu vpoštevati in nam nakazati članarino, kakor je bila označena v zadnji številki »Mojega doma«. Jednako naj store to tudi naročniki izven Ljubljane.

30 letnica Prvega društva hišnih posestnikov v Ljubljani

G. Holl iz Celovca nadaljuje:

Hišni posestnik si ne more prav nič pomagati, naj se obrne, kamor se hoče. Povsod bo dosegel kvečjemu zmigovanje z rameni, včasih pa še kaj hujšega. Če se obrnemo po pomoč na narodni svet, prej državni zbor, navadno ničesar ne opravimo. Kajti vsakdo mora računati s številom in narodni poslanci so popolnoma odvisni od svojih volivcev. Od teh pa tvorijo devet desetih najemniki, hišni posestniki pa samo eno desetino. Lahko si torej predstavljate, da bi bilo za vsakega narodnega svetnika težko vzeti to kočljivo vprašanje v roke in ga zagovarjati v našo korist. Vendar smo dosegli vsaj neko, četudi majhno izboljšanje najemninskega zakona.

Četudi dobi hišni posestnik najemnino, ki znaša komaj par dinarjev, mu vendar vsaj to ostane, ako ima novo hišo, kjer niso potrebna popravila. Nasprotno pa mu pri starejših hišah ne ostane ničesar.

Samo ob sebi je umevno, da je vsled tega vrednost hiš padla na minimum. Avstrijske hiše imajo kvečjemu eno petino do ene sedmine svoje predvojne vrednosti. Zato se je znižalo za ravno toliko tudi narodno premoženje, ki je danes postalo moskovska fikičja.

Tudi je umevno samo po sebi, da je v takih razmerah silno težko dobiti na hišo kredit. Na hišo, ki je vredna 100.000 šilingov in ki je še neobremenjena, ni mogoče dobiti posojila v znesku 10.000 šilingov kljub 10 % obrestovanju, kajti vsakdo se boji posoditi svoj denar na tako hišo. Zato smo prisiljeni jemati posojila v inozemstvu, kar za nas nikakor ne more biti koristno.

Vse to so uspehi onega famoznega najemninskega zakona v Avstriji.

Tudi stavbno gibanje vsled tega skoraj popolnoma miruje. Grade se samo še male, eno- ali dvodružinske hišice. To je pa danes še vedno najmanj rentabilen način zidanja.

V vsakem oziru torej ta zakon silno slabo učinkuje. Vsled silno slabega položaja, v katerem se nahaja stavbna obrt,

trpé tudi druge obrti, kajti znano je, da 40 % drugih obrti živi ravno od stavbne obrti. Povečuje se tudi število brezposelnih, ki bi sicer pri tej obrti mogli dobiti delo, če bi se ona normalno razvijala.

Porabim to priliko, ki se mi nudi, da se vam najlepše zahvalim za vso podporo, ki ste nam jo vedno nesebično nudili. Spominjam samo na razne brzojave, ki smo jih dobili od vas in so bili naslovljeni na našo organizacijo, na sodelovanje in udeležbo na raznih zborovanjih od strani ljubljanskih hišnih posestnikov. Seveda se vam ne morem zahvaliti v imenu vseh avstrijskih posestnikov, pač pa v imenu celovških hišnih posestnikov.

Želim vam samo to, da vam ne bi bilo nikdar treba iskati pomoči avstrijskih posestnikov, kot mi potrebujemo vašo.

V Avstriji je pač kriva nesrečna politična situacija, da ne moremo napredovati. Napravili smo svoj čas veliko napako.

Naše društvo je bilo skovano že vsled železne nujnosti razmer. Pri nas se mora hišni posestnik preriti z 10 do 20 šilingi na mesec, ker dobi tako beraško nizko najemnino. Pri vas pa ima vsak posestnik boljše dohodke.

Zato si more privoščiti luksuz, da zastopate v organizaciji meščansko idejo, četudi je obenem organizacija neobhodno potrebna. Morate jo podpirati z vsemi močmi, da vas bo mogla braniti v nevarnih trenutkih.

Kajti priznati moramo: če bi avstrijski posestniki imeli ob času, ko se je tvoril najemninski zakon, močno organizacijo, ne bi nikdar prišlo tako daleč. Naša napaka je bila, da je nismo imeli in zato se sedaj pokorimo zanjo.

Tudi vaša organizacija ne sme biti samo zveza meščanov, ampak mora vaše interese zastopati vedno na ven. Tako boste postali nosilci kulture vi posestniki, zasidrani v svojem posestvu, in ne proletarijat, ki se seli iz kraja v kraj. Zato vas pozdravljam in vam kličem krepak »Živijo«. (Živahno odobravanje.)

Predsednik Glavne Zveze in društva v Zagrebu g. Juraj pl. Čačković:

Pozdravlja kot predsednik Glavne zveze društev hišnih posestnikov iz cele Jugoslavije.

Spoštovani gospodje in dame! Posebno drago in milo mi je, da morem biti danes v vaši sredini, da vam od srca čestitam k vaši 30letnici.

Vaše društvo je skozi 30 let mnogo delalo v korist vseh hišnih posestnikov, ne samo v Ljubljani, ampak za vso državo potom svojega vrlega sedanjega predsednika g. Freliha. (Živio-klici in ploskanje.)

Posebna in značilna karakteristika vašega društva je, da ste skozi 30 let imeli samo tri predsednike. To pomeni, da ste vi znali svoje vrle ljudi izbrati, ki znajo dobro voditi tako društvo. Da so bili to najboljši med vami, ni treba še posebej poudarjati: to dokazuje že dejstvo, da je bil vsak okoli 10 let predsednik.

Kot je društvo nastalo po nesrečnem potresu iz potrebe, tako je to naše društvo in naša organizacija hišnih posestnikov prava potreba. Ni to noben luksuz, ni to zabavno društvo, ampak je organizacija, ki ima pravo gospodarsko svrhu. Zato je potrebno, da so vsi hišni posestniki člani te organizacije.

Vi, hišni posestniki v Ljubljani, ste v tem pogledu najbolj uvidevni, ker imate največji odstotek hišnih posestnikov v vašem društvu. To je tudi absolutno potrebno.

Kajti mi vemo in vidimo, da samo organizacije morejo uspevati, poedinci ne veljajo nič (»Tako je!«). Samo velika čvrsta skupina ljudi pomeni mnogo. To vidimo najbolje pri delavcih, socialistih, komunistih in drugih organizacijah. Čeprav niso mnogoštevilne, pa čvrsto drže skupaj, in ako imajo vodje, ki nekaj znajo in razumejo voditi in znajo izposlovati, kar je potrebno, so vendar poznane in se vedno računa z njimi. Zakaj se računa z njimi? Ker se jih mnogi bojijo! A oni, ki se ga bojimo, je vedno v prednosti pred onimi, ki se jih ne bojimo. To je na žalost tako v času.

Hišnih posestnikov se do nedavno ni nikdo bal. Zato nismo veljali mnogo in ni se oziralo na nas. Sedaj smo — hvala Bogu — dobro organizirani in vidi se, da v mnogočem zelo dobro uspevamo.

To se vidi v tem, da se nam je končno vendar posrečilo, da smo dosegli razveljavljenje stanovanjskega zakona. Uspeli smo v hišnem davku. Kakor veste, je bilo projektirano, da bomo plačali 30% od dohodkov od hiše, a mi smo uspeli in dosegli znižanje na 12%. Tudi v mnogočem drugem imamo uspehe. A uspehi bodo še večji, ako se še bolje organiziramo in ako dobro držimo skupaj; ako zaupamo v naše vodje in ako bomo voditelji tudi še v bodoče tako dobro izbirali, kakor ste to vedno storili vi.

Jaz vam v imenu zagrebškega društva hišnih posestnikov, v imenu hrvatske zveze, v imenu glavne zveze najlepše čestitam k današnji slavnosti. Čestitam vam, da ste vedno tako dobro skupaj držali in da ste znali zastopati vaše interese.

Želim vam od srca, da tudi še vnaprej napredujete, kajti sedaj, ko bodo popolnoma izginili stanovanjski zakoni, bomo prišli šele na ono pravo gospodarstveno polje, na katerem moramo delati v korist naših članov.

Stanovanjski zakoni so nas zadrževali, da bi se brigali za svoje gospodarske prilike: za vprašanje o našem potrebnem kreditu — v zadnjih skoraj 20 ali vsaj 15 letih ni bilo takorekoč niti govora o tem, ker hišni posestniki niso mogli doseči niti realnega kredita in vsa druga gospodarska vprašanja smo zanemarili.

Stanovanjski zakoni so vzeli v zakup vse naše sile in vse delo smo osredotočili, to se pravi smo morali osredotočiti na eno samo nesrečno vprašanje, ki ni koristilo niti najemnikom niti nam.

To je bila fikcija! Nič niso imeli najemniki od tega, da so obstojale te omejitve. Vse to je bilo namišljeno; kajti ono malenkost, ki so jo oni pridobili na najemini in še mnogo več so izgubili radi tega, ker so mnogo manj zaslužili. Naj potem vzamemo obrtnike, trgovce ali koga drugega: vsi so mnogo izgubili, narodno premoženje se je silno zmanjšalo.

V trdnem upanju, da bomo skupaj z vami še v bodoče tako uspešno delali v korist vseh naših članov, vas še enkrat od srca pozdravljam in želim, da vaše društvo še naprej dalje dobro napreduje in posebno, da se držite vašega vrlega predsednika, ki vas je vedno z najboljšim uspehom vodil, in obljubljam, da bomo tudi mi delali vedno v vašo korist. (Živio-klici, živahno odobravanje.)

Predsednik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo g. Ivan Jelačin izvaja:

Rad sem se odzval vašemu prijaznemu vabilu na posebno slavnost vaše 30letnice in z veseljem vam izražam svoje čestitke. V prijetno dolžnost mi je, da morem izraziti te čestitke vašemu prvemu predsedniku g. dr. Gregoriču in sedanjemu predsedniku g. Frelihu.

Veslopoštovana gospoda!

Naša zbornica je po prevratu v časih, ko ljudje niso znali dobro razločevati, kaj je tvoje in kaj je moje, stala budno na straži in pazila na razvoj stvari. Ni bilo prijetno za tiste, ki so vzeli nase težko dolžnost javnega dela in se borili proti socializmu ter čuvali našo lastnino.

V tej borbi je vaše društvo z našo zbornico vedno sodelovalo in ravno v tej dvorani smo vodili težke borbe proti pretiranemu obdavčevanju hiš itd., in z veseljem ugotavljam, da je imela ta naša solidarnost lepe uspehe: da so se prejšnja bremena olajšala, da se je gmotno stanje hišnih posestnikov zboljšalo, da smo prišli v normalni tir gospodarskega življenja.

Iz besed gg. predgovornikov, zastopnikov hišnih posestnikov v Nemški Avstriji ste spoznali, kam vodi pretirani socializem in pretirana demagoška načela in kaj se pravi, če se vzame v program zrušenje privatne lastnine. Od razrušenja lastnine je samo še korak do razrušenja države.

Vidimo, da smo bili na pravi poti in da je popolnoma pravilno, da se borimo še naprej v tej smeri. Upajmo, da se bodo v naši Jugoslaviji, ki je na najboljši poti k ozdravljenju gospodarskih razmer, še boljšale vse te prilike in bo vašemu društvu mogoče uspešno pomagati tudi drugim korporacijam in tudi v drugih državah, kjer solidarno sodelujejo, in voditi tu in tam do normaliziranja teh zadev.

Gospoda! Trdim, da ni prav, če se najemnik bori proti hišnemu posestniku, da mu zbiže najemnino. Naj bo cilj vsakega najemnika, da si zgradi svojo lastno hišico, da sam postane član DHP in pomaga sanirati razmere, ki so nam prinesle v zadnjem desetletju toliko škode.

Končno želim, da bi vaše društvo tudi vnaprej tako lepo delovalo in dosegalo take uspehe, kot jih more beležiti danes — ob svoji 30letnici. (Odobranje in ploskanje.)

Gosp. Rebek Josip, občinski svetnik, pozdravi takole:

V zastopstvu g. župana našega stolnega mesta, ki je danes slučajno nujno zadržan radi uradnih poslov, mi je prijetna dolžnost, da s tega mesta v imenu občine ljubljanske izrazim najlepše čestitke k vašemu jubileju.

Uprava mesta se dobro zaveda, da je nujno potrebno upoštevati želje in voljo ljubljanskega prebivalstva, ki je združeno v PDHP. Mi vemo, da sta napredek in razvoj našega mesta odvisna le od najtesnejšega skupnega sodelovanja z vsemi sloji v mestu, posebno z onimi, ki v mestu vztrajajo.

To so na prvem mestu hišni posestniki, poleg njih trgovci, obrtniki in industrijalci.

Mi imamo interes na razvoju našega mesta in ni vseeno, kako se naše mesto razvija, ni vseeno kakšne so naše ceste, kako se bo razvijal naš tramvaj, kakšna bo kanalizacija, kako bo tekla Ljubljana.

To so pereča vprašanja, ki jim je tudi PDHP, današnji jubilar, posvečala največje pozornost.

Poleg tega je zelo važno, da se zavedamo, da je treba ne samo zahtevati, temveč tudi žrtvovati. Te žrtve pa naj ne bodo prisilne, marveč je naša dolžnost, da se zavedamo tega, da moramo kot občani mestne občine prispevati svoj obolus k razvoju Ljubljane. To nas sili, da delujemo z občinsko upravo roko v roki, ramo ob rami za dober uspeh in razvoj mesta.

Vidimo, da nastanejo res mnogokrat težka vprašanja, ko občutna bremena zadenejo davkoplačevalce, ampak naj nam ne bo vsako breme tako težko, kajti zavedati se moramo, da delamo za napredek našega rodne mesta, kateremu moramo posvetiti vse sile, da se razvije v središče tujskega prometa, v matico naše trgovine in industrije.

Občinska uprava upošteva organizacijo, upošteva moč te organizacije in to moč vidi v PDHP. Zato mi je prijetna dolžnost, da izrazim ponovno naše najiskrenejše čestitke v imenu mestne občine ljubljanske.

Tudi v imenu Zveze obrtnih zadrug najlepše čestitam društvu k razvoju in napredku. Da se razvija in napreduje tudi v bodoče!

Posebej še čestitam ustanovitelju g. dr. Gregoriču in neumorno delavnemu dičenemu predsedniku g. Frelihu. (Živio-klici in ploskanje.)

Préds. Frelih se lepo zahvaljuje ter poudarja:

Že v mojem govoru ste videli, da je včasih nastalo različno mišljenje, da smo mislili, da je kaj drugega pravilnejše; končno pa je vendar prišlo do sporazuma.

Prosim g. Rebeka, da teh naših stremljenj ne sme tolmačiti kot nasprotovanje občini, temveč smo mi poklicani, da zastopamo svoje interese in gledamo na uspehe.

Občina je sestavljena iz različnih zastopnikov in vsi ti gledajo in se trudijo za posamezne sloje, da dosežejo uspehe. Če mi zastopamo kot podlaga občine, kot temelj, na katerem je mesto zgrajeno, svoje interese, mislim, da imamo pravico, da se nas upošteva bolj kot kake demagoge, ki danes pridejo in zopet izginejo čez par dni iz mesta. Upoštevati je treba predvsem stalne domače ljudi, druge pa, kolikor je možno. Glavno besedo naj imajo stalni vzdrževalci Ljubljane. Drugim privoščimo isto, ne pa da bi bili oni gospodarji nad nami, ki smo Ljubljano napravili, ustanovili in ki jo tudi vzdržujemo.

Predsednik Gremija trgovcev in Zveze trgovskih gremijev g. Gregore Ivan izreče sledeče čestitke:

Čast mi je, današnjemu slavljenču izraziti v imenu Gremija trgovcev in Zveze trgovskih gremijev najlepše čestitke.

Želim današnjemu zborovanju najlepših uspehov. Naše stanovske korporacije bodo vedno upoštevale vaše upravičene želje.

Čestitam k 30letnici vašega delovanja, posebno še predsedniku g. Frelihu. Naj ga Bog živi še mnogo let na čelu vaše organizacije!

Gosp. častni član, primarij dr. Vinko Gregorič, ustanovitelj društva, se najprvo zahvaljuje za prelepi pozdrav ter izvaja:

V zgodovini 30letna doba ne pomeni mnogo, toda v človeškem življenju je to ena generacija. In ta generacija, ki je doživela to dobo, je doživela take pretresljive dogodke kot — lahko rečem — nobena druga generacija prej.

Kaj nas je združilo? Združila nas je sila — katastrofa, potres.

Ko je bilo treba vračati to, kar nam je hišnim posestnikom država nudila pomoči, so razmere pokazale, da bi bilo to zahtevano nemogoče izpolniti. Bilo nam je kratkomalo nemogoče izpolniti to, kar je država od nas zahtevala.

Zato nas je združila ta sila. Z nekaterimi drugimi meščani sem uvidel potrebo in se z njimi dogovoril, da ustanovimo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani. Kajti posameznik se ne more braniti, ne more ničesar doseči; skupno v organizaciji pa to lahko doseže. Zbrali smo se in ustanovili društvo v ta namen, da olajšamo odplačevanje državnega potresnega posojila. Država je namreč zahtevala, da vrnemo to posojilo v letnih obrokih brez pardona.

Prišla je druga potresna katastrofa leta 1897., ki je še bolj poslabšala razmere hišnih posestnikov. In takrat je bila dana možnost, da na podlagi te druge katastrofe vendar nekaj dosežemo. Posrečilo se nam je po raznih intervencijah pri vladi in pri ministrstvu financ na Dunaju doseči, da je bil vsak posameznik dan na rešeto in kvalificiran, ali more plačevati ali ne.

Mi smo zahtevali kumulativno plačilo, to je, da se vsem skupaj odgodi plačilo za določeno vrsto let, ali da se za eno ali več let posojilo odpiše. To nam je država odbila in treba je bilo sestaviti seznam vseh onih, ki prosijo olajšave.

To je bilo veliko delo; posameznik tega ne bi mogel izvršiti. Zato je društvo prevzelo nalogo, da sestavi seznam teh prošenj, ki so šle na ministrstvo. Po osebni intervenciji v finančnem ministrstvu — finančni minister je bil takrat Dunajewski — se nam je posrečilo, dobiti olajšave za ve-

liko število hišnih posestnikov in s tem olajšati njihov položaj.

To je bil začetek našega delovanja. Nismo pa mislili, da se bo društvo razvilo v toku časa v tako mogočno falango, ki bo zastopala ne samo materialne interese tedanjega časa, ampak se bo bavila tudi z drugimi zadevami lastništva sploh.

Uvideli smo, da je lastnina temelj države in da čim preneha biti pojem lastnine, je s tem tudi konec države. Zato se je delovanje društva razširilo na široko polje lastništva v državi sploh.

Pretresljivi dogodki, ki so se vršili takorekoč s filmsko naglico v zadnjih letih: vojna, ki je uničila na milijarde lastnine, povojna doba, ki je razlástila lastnino, so pokazali, kako nujno potrebna je organizacija.

To organizacijo smo izpeljali in posrečilo se je v naši državi doseči to, da je prišla lastnina do svoje veljave. A žalibog tega niso dosegli naši sosede. Mi smo srečni, da smo to dosegli, in tudi država je lahko srečna, da je to dosegla. Kajti v njenem interesu je, da se konservativni element v državi ojači; element, ki je steber države.

Toda še vse druge naloge čakajo društvo v bodočnosti. Naloge, ki so dalekosežne in ki morajo vzbujati interes na organizaciji. To je: mi moramo dovesti hišne posestnike, oziroma lastnike do tega, da bodo deležni vseh napredkov moderne higijene in moderne vede sploh, posebno pa še moderne tehnike.

Posamezniku to ni mogoče, ali skupno je to mogoče doseči, in način, kako se to razglasi, je časopisje, ki ga vzdržuje društvo.

Poglejmo samo v praktično življenje. Lahko rečem, da preživi človek dve tretjini svojega življenja v svojem domu. Ali ni na dlani, da si ta svoj dom uredim tako, kot je najbolj prikladno in se poslužujem vseh napredkov moderne vede. Ako bi naše časopisje to dosledno izvajalo in navajalo hišne lastnike k temu, da se poslužujejo vseh napredkov moderne tehnike, bi s tem mnogo pridobili.

Poglejmo samo, kako se hiša gradi! Predloži se načrt, neglede na to, kaj je modernega v njem. Moderno življenje zahteva od nas, da se stanovanje loči v dnevne in nočne prostore. Pa pogledajmo, kako se danes gradi: majhna kuhinja, majhna predoba, postranske pritikline so jako majhne. Zato je stanovanje nezdravo.

Zato bo bodoča naloga naše organizacije, da potom časopisja navaja, kako naj se napravi udobno stanovanje. Dosegli smo, da se je naša lastnina povrnila v predvojno dobo; glejmo sedaj, da bo naša lastnina tudi taka, da bo odgovarjala zahtevam moderne dobe in moderne vede.

Jaz, stoječ takorekoč edini od ustanoviteljev med vami — vse druge že krije hladna zemlja — prosim vodstvo, da vzajemno z drugimi organizacijami začne to akcijo.

S tem bo naša lastnina pridobila na vrednosti in bo odgovarjala potrebam moderne dobe.

Na drugi strani pa je lastnina tako odločilen faktor v javni upravi, da ji ni mogoče odreči sodelovanja v javnem življenju in v javni upravi. Javna uprava (recimo pri nas v obliki občinskega sveta), zastopniki davkoplačevalcev v občinskem svetu bodo sigurno hvaležni za vsak tak nasvet in za tako sodelovanje, ako je podrejeno to delo vidiku skupne koristi in javnih interesov ter se ne vrši iz sebičnosti.

Zato je lastnik v prvi vrsti poklican sodelovati v občinskem svetu, da mu gremo na roko z dobrimi nasveti.

Če bi oni, ki so pred 30 leta ustanavljali naše društvo, prišli nazaj, sem uverjen, da bi našega mesta več ne poznali. Mnogo nas je še tukaj, ki so vse to preži-

veli in ki danes sigurno ne vedo več, kakšna je bila Ljubljana pred 30. leti.

Zato prosim društvo, da sodeluje z javno upravo, da jo opozarja na nedostatke, da ji daje dobre nasvete in z njo sodeluje.

Jaz mislim: Ako se bo naše društvo tega načela prijeló in začelo posameznika poučevati, kako naj gradi in uredi svoj dom, da naj sodeluje pri javni upravi, bodo dolžnosti te organizacije izpolnjene.

Gospoda moja! Jaz prosim, da podpirate društvo, da vsi pristopite solidarno k tej organizaciji, da podpirate njeno časopisje.

Praktično je, kako je stanovanje zgrajeno, kako se razdeli svetloba itd. Koliko večjo vrednost bi dobila naša stanovanja, ako bi se zgradila na pravilen način. Predpogoj za to pa je, da se lastniki o tem pouče.

Zamislimo se nazaj v dobo pred 30 leti. Ko smo se sestali v skromnih razmerah in pričeli z delom, nismo mislili, da se bo organizacija tako mogočno razvila. Jaz želim, da bi ne le ostala organizacija na tej višini, nego da bi se razvijala še v bodoče in v še večji meri in da bi dosegla svoj namen: utrditi lastništvo, utrditi konservativni element v državi in zasigurati obstoj hišnim posestnikom, kakor tudi drugim.

Prosim upravo društva hišnih posestnikov, da nas hišne posestnike v tem smislu organizira, da skliče večkrat praktična posvetovanja in s svojim glasilom v tem smislu deluje. Apeliram pa na vas vse, da pomagate organizaciji, kajti le z vašim sodelovanjem je mogoče vse to izvršiti. Jaz bi želel, da bi doživel čas, ko bodo vsi lastniki hiš združeni v naši organizaciji. (Živahno odobravanje in ploskanje.)

Predsednik Frelj:

Slavna gospoda! Tekom slavnostnega zborovanja ni bilo časa in prilike, program popolnoma izvršiti. Naš namen je bil, da se danes na tej 30letnici na naši slavnosti tudi oddolžimo tistemu, ki smo ga že 30. novembra 1927, izvolili za našega častnega člana, g. polkovnika Čačkovića, sedanjega predsednika naše Glavne Zveze in predsednika Zveze za Hrvatsko in Zagreb. Tekom oficelnega programa to ni bilo mogoče.

Zato sedaj brez vseh formalnosti povzamem besedo in ugotavljam, da smo našega dičnega predsednika iz Zagreba izvolili že pred 2 leti za našega častnega člana v priznanje neštetihih zaslug, posebno v davčnih zadevah. On je vedno z nami skupno sodeloval v blagor hišnih posestnikov.

Zato smo ga v priznanje teh zaslug in pa, ker je mojo malenkost zagrebško društvo izvolilo že l. 1922, za častnega člana, izvolili za častnega člana in se s tem nekoliko oddolžili.

Da to javno dokumentiramo in priznamo, mu izročamo častno diplomu, ki jo je zaslužil, in ga prosimo, da z vsemi močmi in z isto energijo, kot jo ima kot bivši polkovnik, tudi sedaj zastopa interese hišnih posestnikov v naši državi, ne radi nas samih, temveč ker je to potrebno za vse državljane in za vsa država.

Zato mu izročamo malo priznanje kot našemu častnemu članu in mu želimo, da bi mu bilo dovolilo še mnogo časa delovati med nami.

Predsednik Frelj izroči diplomu g. Čačkoviću. (G. Čačkoviću čestitajo.)

G. predsednik, polkovnik Čačković, izreka zahvalo:

Dovolite, da se Vam od srca zahvalim za to čast, ki ste jo sedaj obnovili s tem, da ste mi podelili diplomu častnega članstva.

G. Frelj in jaz sva že od začetka videla in vedela, kake važnosti je organizacija. V Zagrebu smo že pred leti videli, kako vrl pobornik za naše pravice je vaš

g. predsednik, in smo ga že takrat imenovali za svojega častnega člana.

Jaz sem zelo rad z njim sodeloval, ker sem bil uverjen, da mora biti naše delo kronano z dobrim uspehom. Borba je bila težka, ker nismo našli dosti pripravljenosti pri samih hišnih posestnikih. Posebno v provinci so bili hišni posestniki — da odkrito izjavim — indolentni. Niso se hoteli organizirati, niso hoteli iti za nami.

Mi se nismo dali prestrašiti, temveč smo energično in vztrajno delali, da dovedemo delo do uspehov. Šlo je polagoma, kakor veste; često ste bili razočarani, ker niste dosegli tega, kar ste upali.

Toda naše vztrajno delo je vendar imelo uspehe. To vidite sami. Veste pa tudi, da s tem še ni vse končano, temveč da moramo še dalje delati, da pridemo do končnega cilja: da bo nam vsem dobro.

Še enkrat se zahvaljujem, da priznate naše delo, ne samo moje delo, temveč delo nas vseh. Zahvaljujem se v imenu vseh onih, ki so delali za naše pravice, da ste me ne samo izvolili za častnega člana, temveč mi tudi podelili diplomu. Srčna vam hvala!

Predsednik Frelj:

K besedi se je oglasil eden najstarejših članov in najpridnejših delavcev, ki je še sedaj odbornik našega društva, gosp. vladni svetnik dr. Požar, ki izvaja:

Gospoda moja! Prav je povedal gosp. predsednik, da sem eden od najstarejših članov in odbornikov društva, ki danes slavi svojo 30letnico.

Kar je g. prvi predsednik povedal, tega se še dobro spominjam. Danes rečem samo to, da je društvo imelo v teh 30 letih posebno srečo, da je v najhujših časih imelo najboljše predsednike. To je bilo ob potresnem času, gospodje, ki se ga morebiti malo od vas še spominja.

Kdor je doživel tiste čase, ko smo se zibali v drugem nadstropju par metrov semtertja, ko je zemlja bobnela pod nami, vé, kaj se pravi biti hišni posestnik v Ljubljani. Ko so aprila l. 1895. ljudje prebivali v kadeh in so lovili izvoške, da so mogli prenočevati v kočijah, ko so eno noč vsi Ljubljančani ležali pod mrzlim nebom, ve, kaj je hišni posestnik.

Jaz prosim samo to Boga, da bi nas obvaroval še enkrat take šibe.

Gospoda! Dr. Gregorič je dobro povedal, kako smo se borili za tista posojila. Toda to so bili takrat srečni časi, ker je bil takrat ves evropski svet na strani uboge Ljubljane. Gospoda moja! Gorje, če bi nas to danes doletelo! Bila je sreča, da smo takrat imeli takega predsednika, ki je z deputacijami in intervencijami dosegel, da se posojila odpišejo ali da se počaka s plačilom.

Prišli so drugi časi. Društvo je pešalo, ker so ljudje pozabili, kaj lahko preti našemu hišnemu posestniku. Prišli pa so zopet drugačni časi, prišla je vojska! In z vojsko po prevratu strašne naredbe in zakoni, ki so omejevali hišno posest. Vi se še spominjate tega. V tem poslopju so se vršili naši shodi, na katerih so mnogokrat hišne posestnice jokale, ker so tako pritiskali nanje, ker so najemniki imeli vse pravice.

Gospoda! Takrat, v teh hudih časih je imelo zopet Društvo hišnih posestnikov srečo, da je imelo predsednika, ki je žrtvoval takorekoč svoje življenje za srečo hišnih posestnikov. To je današnji gosp. predsednik. Ne vem, kako bi se nam godilo, ako bi ne imeli takega predsednika, ki je z vso vnemo vodil hišne posestnike vse naše države, ne samo ljubljanske, da so se potegnili za svoje pravice. Ako pride ta stvar danes zadnja na vrsto, moramo reči, da kljub temu ni zadnja, ako se spomnimo teh predsednikov.

Enega, ki je po potresu vodil društvo, in drugega, ki je danes hišnemu posestvu priboril s svojim trudom vsaj te pravice, ki jih ima danes. To moramo danes ob 30letnici društva priznati.

Gospoda! S tem pa ni še konec! Vsak čas lahko zadene ljubljanske hišne posestnike kaka nesreča; nihče ne more proročati, kaj se bo še zgodilo.

Zato je važno, da ima društvo takega predsednika, ki bo vodil posestnike do njihovih pravic in ki jim bo v nesreči skušal pomagati.

Zato govorim pač vsem iz srca, če predlagam, da vzdignemo čaše in zakličemo: Bog živi sedanjega našega predsednika! (Živio klici. — Dolgotrajno ploskanje.)

Oficielen del zborovanja zaključen ob 23.15 uri.

Kraljeva banska uprava dravske banovine je določila na našo tridesetletnico svojega zastopnika, ki pa se slavnosti ni mogel udeležiti, ker je med potjo obolet ter potem društvu poslal pismene čestitke.

(Konec.)

Zakon o 20odstotnih kronskih priznancih

Zakon se glasi:

§ 1. Potrdila o neizplačani gotovini, ki so bila izdana pri izplačilu odmerjene odškodnine za vojno škodo na podstavi čl. 10. zak. o povračilu vojne škode, in priznanice, ki so bile izdane za zadržanih 20-odstotnih kronskih novčanic o priliki njihovega žigosanja, oboje na področju, ki je sedaj setavni del kraljevine Jugoslavije, se bodo sprejemale na mestu gotovine pri blagajnah davčnih uprav in onih občin, ki so prevzele vnovčevanje državnih davkov in dolgov ter doklad, do konca leta 1928.

Navedena potrdila in priznanice se bodo sprejemale v polni vrednosti ne glede na onega, ki jih bo predložil, in na onega, na katerega se glase.

Štiri krone se bodo pri tem računale za en dinar.

Vrednost navedenih potrdil oziroma priznanc se ne bo vračala, v kolikor presega davčne dolge, vendar se bo moglo posameznih priznanc poslužiti tudi po več oseb za poravnavo svojih davčnih dolgov.

§ 2. Ureditev davčnih dolgov s temi potrdili in priznancami bo mogoča do največ 60 dni, počenši od dne, ko bo ta zakon dobil obvezno moč. Po tem roku se v nobenem primeru ne bodo sprejemale priznanice in potrdila za ureditev davčnih dolgov in država ne bo obvezana plačati iz tega naslova komurkoli ali karkoli.

§ 3. Na hrbtni strani potrdila oziroma priznanice se bo vpisala vsaka oseba, ki bo z njimi za svoj račun plačala kake zneske, in to sama ali v primeru nepismenosti pred dvema pričama, in sicer s svojim imenom, z mestom prebivanja in z višino vsote, ki je bila plačana za poravnavo dolgov.

§ 4. Prevzeta potrdila in priznanice se bodo oddajale kronološko urejene preko pristojnih finančnih direkcij kot gotovina generalni državni blagajni in tu bodo, čim se poverijo, uničene na način, ki je predpisan za ostale vrednostne papirje.

Vrednost prevzetih priznanc se bo odpisala kot odplačilo računa kronskih bonov.

Ostanek vrednosti neprevzetih bonov pa se bo vknjižil in odpisal na podstavi § 2. tega zakona.

§ 5. Odredbe točke 15. finančnega zakona za leto 1929/1930 se razveljavijo.

§ 6. Ta zakon stopi v veljavo in dobi obvezno moč z dnem, ko se razglasi v »Službenih novinah«.

Kako bodo davčne uprave postopale pri sprejemanju kronskih bonov.

Davčne uprave so sprejele navodila glede postopanja pri sprejemanju 20% nih kronskih priznanc za plačilo davčnih zaostankov na neposrednih davkih in državnih pribitkih za l. 1928. in prejšnja leta. Finančno ministrstvo je ta navodila, ki omogočajo liberalnejše postopanje davčnih uprav, izdalo z odlokom od 13. jan. t. l.

Sprejemajo se samo priznanice, ki so bile izdane na področju, ki je še danes setavni del naše kraljevine, ne bodo pa se priznale one kronske priznanice, izdane na teritoriju, ki se danes nahaja izven mej kraljevine.

Glede določanja davčnega dolga do leta 1928. navaja ministrstvo v svojem odloku posebne vzglede: N. N. je bil n. pr. koncem l. 1928. dolžan še 1000 Din, za l. 1929. pa mu je bilo pripisanih na davku še 500 Din. Če je leta 1929. plačal na račun svojih davkov 600 Din, bo s priznancami lahko plačal še 900 Din; če je l. 1929. plačal samo 400 Din, potem lahko s priznancami plača še 1100 Din; če pa je l. 1929. plačal na račun davkov 1200 Din, more s priznancami plačati še 300 Din. Ti vzgledi kažejo, da se davčna plačila v l. 1929. porabijo v prvi vrsti za kritje davkov za to leto in šele kadar plačilo presega predpis davkov za leto 1929., se porabi za kritje davčnega zaostanka koncem l. 1928.

Dalje odreja odlok ministrstva, da se s priznancami ne morejo poravnati eksekucijski stroški in zamudne obresti zaradi zaposlenega plačila davkov.

Položaj za likvidacijo kronskih priznanc se je s tem odlokom ministrstva za dravsko banovino znatno izboljšal. Zato opozarjamo vse interesente, da se še pred eventualno prodajo pod nominalno vrednostjo prepričajo, ali in v koliko morejo v smislu gornjih navodil porabiti bone za poravnavo lastnih davčnih dolgov. Pri tem pa je treba upoštevati, da se neizkoriščeni ostanek vsote, na katero se glasi priznanica in ki presega osebni dolg enega davkoplačevalca ali skupni dolg več davkoplačevalcev, ki hočejo z isto priznanco poravnati svoje zaostanke, ne bo upošteval.

Pa tudi za one imetnike priznanc, ki nimajo davčnega dolga ali ne morejo priti v položaj, da bi imeli davčni dolg, je po teh navodilih položaj postal ugodnejši. V dravski banovini je znašal koncem l. 1928. dolg na davkih, ki pride na podlagi teh navodil lahko v poštev za poravnavo s priznancami, preko 44 milijonov Din, dočim se ceni skupna nominalna vrednost v dravski banovini razpoložljivih bonov okrog 10 milijonov Din.

Rok za likvidacijo 20% kronskih bonov bode potekel 17. marca 1930. Zato nujno svetujemo hišnim posestnikom, ki so imeli davčne zaostanke koncem leta 1928. in tudi koncem leta 1929., da vse te zaostanke poravnajo z 20% kronskimi boni. Ker se boni plačujejo po 70 do 80% nominalne vrednosti, bodo pri poravnanju davčnih zaostankov z boni davkoplačevalci prihranili 20 do 30%, tedaj okrog jedne četrtine. Kdor pa še poseduje bone, naj jih takoj proda po kolikor mogoče visoki ceni.

Vsa potrebna tozadevna pojasnila se dobe v naši društveni pisarni in kdor želi plačati davčne zaostanke z boni, se lahko obrne na našo organizacijo. Tedaj pozor, da ne zamudite roka do 17. marca 1930.

Zima in vodovod

Lanska zima je naredila hišnim gospodarjem veliko stroškov. Lahko bi se pa nesreča omejila, ako bi vsi v hišah stanujoči imeli malo več smisla za red, malo več ljubezni do tuje lastnine, saj vsak posameznik trpi, ako ima v hiši vse vodo-

vode zmrznene in mora hoditi v tujo hišo po vodo.

Poskusil bom na lahko razumljiv način podati nekaj navodil, kako se ta nesreča prepreči ali vsaj omeji.

1. Pri strogem mrazu je treba vsa okna, vrata, prehode, veže vedno, posebno okna od stranišč, ponoči zapirati.

2. Hišni gospodar naj pokliče strokovnjaka, da mu uredi vodovode, dokler ni prepozno. Ako se nahajajo stranišča na primer v I., II. in III. nadstropju eden nad drugim, je potrebno, da se stranišče v III. nadstropju uredi, da polagoma voda teče, zato da glavni dovod ne zmrzne.

3. V slučaju, da eno stranišče v spodnjih nadstropjih, kjer voda ne teče neprenehoma, zamrzne, se postavi v stranišče likalnik ali malo pečico in se z ogljem zakuri in uspeh skoraj ne izostane, seveda je v tem prostoru zrak smrtnonevaren.

4. Priporočljivo je pri strogem mrazu, da se zvečer streše eno ali dve žlici živalske soli v skledo stranišča, da tista voda, ki vedno v skledi stoji, ne zmrzne, ker drugače skleda poči.

5. Za kopalnice je najbolje, če se pri strogem mrazu vsak dan malo zakuri, da se voda v kopalni peči segreje, in se pusti toliko pipo odprto, da voda kaplja, seveda se mora odtok zapreti, in ko je banja že skoro polna, kar seveda cel dan ali celo noč traja, da se napolni, se odtok odpre, da voda naenkrat ven izteče, ker drugače bi lahko odtok zamrznil, če pipa samo kaplja. Ne škoduje tudi tu nekaj žlic soli.

6. V nekaterih hišah se nahajajo še stari vodovodi, ki se ne rabijo ali zaradi prezidave ali kakor že, in tisti vodi so nevarni pri strogi zimi, ker voda stoji v ceveh pri miru, prav radi zmrznejo in posledica je, da cev poči in poplavi. Tukaj se naj pokliče strokovnjaka, da cev odreže ali zalota, ali pa montira s prehodno pipo, da voda ne more več v iste cevi.

7. Vodne pipe, ki se nahajajo na prostem, morajo na vsak način vsaj kapljati, kar strokovnjak lahko uredi, seveda se mora paziti na odtok školke, da ne zamrzne. Tukaj je treba paziti in večkrat vlitii vroče vode ali soli v odtok. Pipa na prostem pri strogem mrazu takoj zamrzne, ako je popolnoma zaprta.

8. V slučaju pa, da voda zamrzne, je pa treba takoj poklicati strokovnjaka, če se pipa ne odtaja, če se jo poliva z vrelo vodo. Tukaj ni na mestu, da se čaka; prej ko pride, manj stroškov je. V slučaju, da je v enem delu hiše vodovod zmrznjen, ker nekateri gospodarji ne puste tajati, je priporočljivo, da se glavni zapiralič v veži ali kleti, kjer se pač nahaja, samo toliko odpre, da dobi drugi del hiše samo malo vode, torej brez prevelikega pritiska, ker običajno je cev počena in ko se sama odtaja, kar pa seveda zelo dolgo časa traja, prepreči prevelike poplave.

Preteklo zimo, ko je glavna cev vodovoda počila na Karlovski cesti, je mestni vodovod zaprl vodo na Starem trgu, ker druge pomoči ni bilo. Posledica tega je bila, da je pri vseh hišah do Dolenjske ceste voda ostala v ceveh in skoraj tudi povsod zmrznila. V takem slučaju se mora pač v vsaki hiši glavno cev pri zapiraliču v veži ali kleti odklopiti, da se voda iz cevi izprazni in tako prepreči zamrznjenje cele hiše.

Pri nekaterih hišah niso pustili odtažati, drugod ni bilo mogoče in tako so čakali, da se je samo odtažalo, seveda bilo je že konec aprila ali celo začetek maja, da so imeli zopet vodo v svojih hišah. Priporočljivo bi bilo, da bi se kaka zavarovalnica s to mislijo bavila, saj je danes že vse zavarovano in tako bi se lahko hišni gospodar zavaroval proti zamrznjenju vodovoda, kar bi bilo obojestransko zadovoljivo.

A. S.

Stanovanjska zaščita v državah Evrope (Dalje.)

Švica.

Na podlagi zveznega sklepa od 20. avgusta 1925. je prenehala stanovanjska zaščita s 1. novembrom 1926.

Avstrija.

Problem zaščite najemnikov je že več let kardinalno in glavno vprašanje avstrijske notranje politike. Zaščita najemnikov v Avstriji je popolnoma identična z brezpravnostjo in odpravo privatne hišne posesti. Po zakonu od 31. decembra 1926., ki velja do 1. avgusta 1929., so bili najemniki zavezani, da doprinesejo stroške za potrebno vzdrževanje hiš, drugače pa so plačevali najemnine, ki so znesle $\frac{1}{3}$ predvojne najemnine, to je samo par grošev. Vsled težkih notranjih političnih bojov, sprejela je avstrijska vlada novi stanovanjski zakon, ki pridržava še popolno zaščito vseh najemnikov, a najemnina se od leta do leta malenkostno povišuje in utegne v 10 letih doseči 75% predvojne zlate najemnine.

Nemčija.

S 1. julijem 1926. so bile stanarine izenačene s stanarinami mirnega časa na zlati valutni podlagi. Te najemnine se niso smele povišati do 31. marca 1927. Na podlagi odredbe od 11. marca 1927. znaša stanarina od 1. aprila 1927. dalje najmanj 110%, od 1. oktobra 1927. dalje pa 120% predvojne najemnine.

Bolgarija.

S 1. avgustom 1926. je prenehala vsaka stanovanjska zaščita.

Romunija.

Z zakonom z dne 27. marca 1927. je bila podaljšana stanovanjska zaščita do 6. maja 1927. Stanovanjski najemniki, kojih letni dohodek presega višino 400.000 lejev, niso zaščiteni, pozneje se je znižal na 250.000 lejev.

Sedaj se ima določevati po gospodarski moči najemnikov, toda največ do skratne predvojne višine.

Hišni posestniki v Avstriji za svoje pravice

Zveza nižjeavstrijskih hišnih in zemljiških posestnikov je zborovala dne 19. januarja v Kremsu. Zahtevala je, da naj se ukine prisilno stanje nad hišami. Hišni posestniki naj bodo zopet popolnoma svobodni, kakor so bili pred vojno. Zavaruje naj se osebna last. Izda naj se hišni red za celo Avstrijo. Hišne posestnike naj se obvaruje pred visokimi davki. Občinam naj se prepove zidati hiše z javnim denarjem. Občinska volilna pravica naj se preuredi tako, da bodo imeli hišni posestniki pri občinah več vpliva. — Osebam, ki se potegujejo za hišne posestnike, med drugim poslanca in predsednika društva hišnih posestnikov v Grazu, gospodu Pistorju, ki je bil pred leti tudi na našem zborovanju v hotelu »Union« v Ljubljani, je izrekel zbor zahvalo in zaupanje. Na glavnem zborovanju vseh avstrijskih društev hišnih in zemljiških posestnikov v Grazu meseca novembra 1929. pa je bil g. predsednik, narodni poslanec Pistor izvoljen za častnega člana vseh avstrijskih društev hišnih in zemljiških posestnikov ter mu je Glavna Zveza kupila v zahvalo krasen osebni avto. J. J.

Pismo iz Novega mesta

Domačina, še bolj pa onega, ki biva na tujem, vleče radovednost o gospodarskem napredku svojega kraja, koliko je isti napredoval v teku preteklega leta. Ča-

sopisi z veseljem poročajo iz posameznih krajev o razvoju in napredku industrijskih krajev, o trgih in mestih in o razvoju gospodarskih panog. S tem se daje nekaka spodbuda tudi onim krajem, ki se nahajajo v mrtvilu.

Naše mesto je spalo dolgo časa v enakem mrtvilu, skoro bi se lahko trdilo, da ni ena generacija storila svoje dolžnosti, kakor bi jo bila morala. Šele zadnjih par let se je nekaj storilo, to pa toliko, kar se ni trideset let poprej, in to po inicijativi mestne občinske uprave. Več ko 30 let so meščani čutili potrebo za novo šolsko stavbo, a so le odlašali na boljše čase. Ali kar se ni dalo več odlašati, se je storilo v II. polovici leta 1928. in letos popolnoma dovršilo z najboljšim vsestranskim uspehom na predpisane zakonite potrebe. Izdatki bodo brezdvomno veliki za moderno stavbo, koja je posvečena kulturi in prosveti naše mladine. Zavlačenje ni umestno pri šolskih stavbah, ki so zgrajene pred sedanjim šolskim zakonom, ker so vse glede prostorov premajhne in ne odgovarjajo predpisom; potreba bode prezidavanja in dozidavanja, kar veliko stane; kljub temu pa delo ni popolno, ampak le krparija. Novomeški davkoplačevalci smejo biti zadovoljni, da imajo stavbo, ki zadostja vsem predpisom zakona in je dovolj obsežna za dve bodoči generaciji pri sedanjem razvoju Novega mesta.

Sedaj pa nastane vprašanje, ali ni Novo mesto sposobno za gospodarski razvoj? Ako ni, kaj je temu ovira? Če so ovire, ali bi se ne dale odstraniti?

To so vprašanja na dnevnem redu že leta in leta. Če bi jih pa kdo hotel odstraniti, nastane zavist in zapreke na vse strani.

Občinska avtonomna uprava je bila do pred par let pristna slika državni upravi pred 6. januarjem 1929. leta.

Odločujoča politična prenapetost je ovirala vsak gospodarski napredek, vsaka debata je bila korak iz dežja pod kap. Zadnje čase se je zadeva obrnila na bolje, ali do pravih uspehov še ne bo prišlo, ako ne bo tudi meščanstvo storilo svoje dolžnosti, in sicer s tem, da se posamezniki žrtvujejo in gredo občinski upravi na roko.

Glavni povod za razvoj vsake naselbine je dobra in zdrava pitna voda. S tem je Novo mesto za nekaj let še zadostno preskrbljeno, vprašanje pa je črpanje in pritisk vodne vsebine na daljavo 8 km.

V lanski suši ni več zadostovala električna sila za črpanje vode; na pomoč je morala stopiti motorna sila na bencin, kar pa zdatno podraži vodovodni proračun.

Tudi hišni posestniki so bili večkrat brez luči, najbolj pa so bili prizadeti obrtniki, ki so si vpeljali električni pogon. Marsikateri je preklinjal napravo, za katero je bil primoran plačevati pavšalni prispevek, a je poleg tega še škodo trpel, ker ni mogel s svojim delom napredovati, za kar je bil pravno obvezan.

Mala električna centrala, kateri je vodna gonilna sila Temenica, bi kvečjem odgovarjala ob normalni vodi polovični sedanji obremenjenosti, ki pa odpove ob dolgotrajni suši.

Novo mesto naj ne upa na kak razvoj, dokler radikalno ne reši električnega vprašanja, Krka res nima vodopadov, ali s sedanjo tehniko bi se tudi ta dala izrabiti tik pod Novim mestom. Nadalje bi se dala izrabiti v Žužemberku in na Dvoru; če se od tam napelje elektrovod, koristi tudi drugim interesentom. Zahtevo bi morala vzeti Dravska banska uprava z zainteresiranimi občinami. S tem edino bi se dala odstraniti glavna ovira ne samo za Novo mesto, ampak tudi v korist obširni okolici. (Dalje prih.)

Razno

Mestno kopališče v Mednem pred upravnim sodiščem v Celju. Dne 1. februarja t. l. se je vršila pri upravnem sodišču v Celju razprava o pritožbi ljubljanskega hišnega posestnika Ivana Freliha proti napravi kopališča v Mednem. Tožitelj se razprave ni udeležil, pač pa je poslal svojega zastopnika mestna občina Ljubljanska. Upravno sodišče je pritožbi ugodilo in upravni akt glede naprave kopališča v Mednem razveljavilo radi nezakonitosti, ker o napravi ni sklepal občinski svet, temveč samo mestni magistrat, s čimur bi se lahko omogočilo izigravanje predpisov občinskega reda in ogrožalo pravno varnost. Radovedni smo, kako se bo zadeva sedaj nadalje razvijala, ker je kopališče že postavljeno, ne donaja skoro nobenih dohodkov in bo imela mestna občina s tem kopališčem vsako leto veliko izgubo. Lahko nastane tudi vprašanje, kdo bo mestni občini povrnil nepostavno izdane stroške za to kopališče. V prihodnje bo občinska uprava gotovo previdneje postopala. O tej za nas tako važni razsodbi bomo obširneje poročali v eni prihodnjih števil ter v izvlečku navedli razloge, s katerimi se razsodba utemeljuje in razveljavlja postopanje mestnega magistrata.

Prijave za rentnino je vložiti najkasneje do 15. februarja 1930. pri davčni upravi rednega bivališča. Kdor ne bo pravočasno vložil te prijave, bo moral plačati po zakonu predpisano kazen. Zlasti so dolžni vložiti te prijave oni posestniki, ki oddajajo v najem stanovanja ali druge prostore z inventarjem, opremo itd. Natančnejša pojasnila in tiskovine se dobe v naši društveni pisarni. Tudi je važno, da se pri napovedi pravilno navedejo vsi zakoniti odbitki, Kdor ima vilo na Bledu in oddaja opremljeno stanovanje, mora prijavo za rentnino vložiti v Ljubljani.

Redni občni zbor hišnih posestnikov za Bled in okolico se bo vršil v nedeljo, dne 16. februarja t. l. ob 3. uri popoldne v hotelu g. Černeta pri »Petranu« na Bledu. Razen običajnega dnevnega reda se bo razpravljalo o raznih stanovskih in lokalnih zadevah ter bo poročal o delovanju zveze, o potrebi organizacije in drugih vprašanjih g. Ivan Frelih.

Slike naše zadnje tridesetletnice so dobro uspele in se lahko naroče v društveni pisarni ali pri g. fotografu Hipšerju na sv. Petra cesti.

BRATA ROŽIČ

sobno-dekorativno slikarstvo, stavbeno in pohištveno pleskarstvo

Ljubljana, Vegova ul. 8.

HERAKLITNE PLOŠČE

najidealnejše lahke plošče za vmesne stene, strope, podstrešja, izolira vlago, zvok in gorkoto.

Zahtevajte prospekte!

Zaloga:

»MATERIAL«

trg. dr. z o. z.

Ljubljana - Dunajska cesta 36

Telefon 27-16

Stavbno podjetje A. MAVRIČ

Ljubljana, Vegova ul. 2

Telefon 33-82

se priporoča za vsa v to
stroko spadajoča dela

Otvoritevno naznanilo.

Čast mi je naznaniti tako svojim poslovnim
prijateljem kakor znanem ter cenj. občinstvu
sploh, da sem ODPRL v Ljubljani

trgovino z železnino na drobno in debelo
pod trdko

Jos. Zalta & Co.

v lastni hiši na Dunajski cesti 9.

Dolgoletna praksa v tej stroki, bogata iz-
kušnja, izredna izbira blaga, bodisi kuhinjske
posode, orodja za vsako obrt, železo
za kovanje, stavbni material, cement,
traverze itd., naj bo zagotovilo vsakemu,
da bo vseskozi postrežen z največjo pažnjo
in skrajno nizkimi cenami.

Kar najvidnejše vabim vse, da si ogledate
brez obveze bogato zalogo, ter se pripo-
ročam vdani

Josip Zalta.

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA V LJUBLJANI, DUNAJSKA C. 17

je prva slovenska zavarovalnica

SPREJEMA:

v požarnem oddelku: Zavarova-
nje vseh poslopij in premakljivih pred-
metov, ki se poškodujejo po ognju,
streli in eksploziji svetilnega plina, cer-
kvene zvonove proti razpoki, steklo in
in zrcala proti ubitju, po znano nizkih
cenah. V življenjskem oddelku:
zavarovanje na doživetje in smrt v vseh
sestavah, zavarovanje na otroško doto,
rentna in ljudska zavarovanja pod naj-
ugodnejšimi pogoji.

Ljubljanska gradbena družba z o. z.

Gradbeno podjetje in tehnična pi-
sarna izvršuje po najugodnejših
cenah vsakovrstna najmanjša in
največja gradbena in tesarska dela,
vsa hišna popravila kakor tudi
— specialne fasade iz kamna. —

Ljubljana, Slomškova ulica št. 19
Tel. 25-27.

Ustanovljena leta 1889
Telefon št. 2016 Rač. poštne hran. 10.533

Mestna hranilnica ljubljanska (Gradska štedionica)

Ljubljana - Prešernova ulica

Stanje vložnega denarja nad 365 milijonov dinarjev.

Sprejema vloge na hranilne knjižice
kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti naj-
ugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje
zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v
tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi te-
kočega računa, je večje kot kjerkoli drugod,
ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega
premoženja še mesto Ljubljana z vsem pre-
moženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega
nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih,
župnijski uradi cerkveni in občine obč. denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje
prihranke največ v naši hranilnici, ker je
denar tu popolnoma varen.

Hranilnica daje posojila po nizki
obrestni meri na posestva in menice.

RENTNI DAVEK

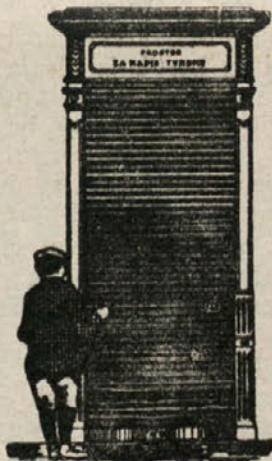
od vložnih obresti plačuje hranilnica sama,
tako da vlagatelj dobe polne obresti brez
odbitka.

Ustanovljeno leta 1879 Telefon št. 2553

Ključavničarstvo Avgust Martinčič

Ljubljana, Rimska cesta št. 14

Prvo in edino podjetje za napravo jeklenih
valčnih zastorov v Sloveniji

priporoča napravo novih jeklenih valčnih zastorov
in njihovo popravo po konkurenčnih cenah ter ima
vse pripadajoče blago stalno na skladišču. Izdeluje
in se priporoča za naročilo solčnih plah, okrižij
vsake vrste od preproste do najbogatejše izpeljave,
škarjasta omrežja, železja za štedilnike, ventilacije
raznih vrst, razno okovje, železna vrata in okna,
okrogle železne stopnice, predpečnike iz železa in
bakra itd. — Stalna zaloga štedilnikov v priznani
vestni in solidni izvršitvi!

IVAN KRIŽNAR

Ljubljana, Hrenova ul. 9
Splošno krovstvo

Stavbeno podjetje
MATKO CURK
LJUBLJANA MIRJE 1-3

se priporoča za vsa
v to stroko spada-
joča dela.

Telefon šte. 2005

KREDITNI ZAVOD ZA TRGOVINO IN INDUSTRIJO

Ljubljana - Prešernova ulica št. 59

(v lastnem posloplju)

Brzjavke: Kredit Ljubljana
Telefon št.: 2040, 2457, 2548,
interurban 2706, 2906

Izvršuje vse bančne transakcije
v tu- in inozemstvu
Safe-depositi

Zavarovalnica in pozavarovalnica

„TRIGLAV“

Generalno zastopstvo za Slovenijo
v Ljubljani, Dalmatinova 11. Tel. 2929

priporoča članom društev zavarova-
vanja vseh vrst osobito pa proti
škodam vsled požara, vloma, raz-
bitja šip ter zakonitega jamstva.

V poslednjih 5 letih izplačane škode
Din 108,326.901.-. Polno vplačana
delniška glavnica Din 6,000.000.-.
Sklenite vedno vsako zavarovanje
samo pri našem domačem zavodu

MATIJA TERLEP

Ljubljana 7, Sv. Jerneja cesta

priporoča svoje podjetje, kovanje konj,
vozov in kolarstva

Vodovodni Instalater, klepar in krovce

zaloga škrlc (strešnikov)

Teodor Korn

Ljubljana

Polljanska cesta številka 8

POSOJILA

na hiše in posestva
posreduje najkulantnejše

Gospodarska pisarna

Jos. Tribuč na Glincah pri Ljubljani

Načrte

za stavbe, poslovne lokale, za
adaptacije stanovanj in trgovin,
nadzorstva zgradb in vsakovrstne
cenitve, kakor tudi umetniška so-
delovanja in stavbene nasvete
daje in prevzema tehnični biro

„Tehna“, družba z o. z.
Ljubljana, Mestni trg 25/1. - Telefon 2508